

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia września 2010 r.

Pan
Marek **SKOCZYLAS**
Prezes Zarządu
Fabryki Aparatury Elektromedycznej
„FAMED ŁÓDŹ” SA
w Łodzi

**LLO-4114-01-02/2010
I/10/001**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi przeprowadziła w Fabryce Aparatury Elektromedycznej „FAMED ŁÓDŹ” SA w Łodzi (zwanej dalej „Spółką” lub „Famedem”), kontrolę w zakresie gospodarowania majątkiem, w tym zawierania i realizacji umów handlowych, umów o dzieło i innych umów oraz zarządzania zasobami ludzkimi - w latach 2005-2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 21 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Spółki w kontrolowanym zakresie podejmowane w trakcie kadencji zarządu od 2 listopada 2006 r. do 2 lipca 2008 r. Do działań w pozostałych okresach objętych kontrolą Izba nie wnosi uwag. Na powyższą ocenę wpływają w szczególności ustalone nieprawidłowości w takich obszarach jak: zarządzanie zasobami ludzkimi, zawieranie i realizacja umów o pracę, umów zlecenia oraz umów o dzieło, a także organizacja szkoleń załogi.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

W ocenie NIK, zbadane decyzje i działania podejmowane przez ówczesnego prezesa zarządu Spółki, Mariusza Gorzenia, można zakwalifikować, jako niegospodarne, niecelowe i nierzetelne, a w części przypadków również jako nielegalne. Z badań dokonanych przez Izbę wynika, że z tytułu zawartych - nie przynoszących żadnego pożytku - umów o dzieło oraz niecelowych umów o pracę, Spółka straciła około 316 tys. zł. I tak w szczególności :

1. W latach 2005 i 2006 Spółka osiągnęła zysk netto w wysokości 144,8 tys. zł i 353,9 tys. zł. Począwszy od 2007 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki ulegała stopniowemu pogorszeniu. I tak w latach 2007-2009 odnotowano stratę netto wynoszącą odpowiednio: 64,5 tys. zł, 853,8 tys. zł i 931,6 tys. zł oraz - na koniec pierwszego kwartału 2010 r.- 303,4 tys. zł. Wynik finansowy Spółki determinowany był przede wszystkim wynikiem ze sprzedaży, którego wysokość w ww. latach ukształtowała się odpowiednio na poziomie: 380,3 tys. zł, 509,7 tys. zł, (-)311,5 tys. zł, (-)686,1 tys. zł, (-)975,9 tys. zł oraz (-)300,1 tys. zł w I kw. 2010 r. Na kondycję ekonomiczno-finansową Spółki wpływ miały czynniki makroekonomiczne , skutkujące ograniczeniem zbytu na produkty „Famedu”. Pomimo podejmowanych działań marketingowych, w tym udziału Spółki w targach i wystawach sprzętu medycznego (m.in. w Dusseldorfie, Bukareszcie, Dubaju, Seulu i Moskwie), w kolejnych latach 2006-2009 stopniowemu zmniejszeniu ulegały przychody netto ze sprzedaży, które wynosiły 7.905,4 tys. zł w 2006 r. i 6.470,8 tys. zł w 2009 r., w tym przychody ze sprzedaży zagranicznej wyniosły odpowiednio 4.232,3 tys. zł i 2.812,6 tys. zł. W przyjętym przez zarząd Spółki (w lipcu 2007 r.) wieloletnim planie strategicznym na lata 2007 – 2012 podano m.in., że spółka osiąga minimalną rentowność spowodowaną wysokim poziomem kosztów stałych, niewspółmiernie niskim wykorzystaniem zasobów trwałych (przy jednoczesnej dużej ich dekapitalizacji) oraz niewłaściwą strukturą zatrudnienia. Udział kosztów wynagrodzenia w strukturze kosztów rodzajowych w latach 2005-2006 wynosił 33-34%, natomiast w latach 2007-2009 wzrósł do 40%. W ocenie NIK, wbrew ustaleniom przyjętym w planie wieloletnim - Prezes Zarządu Spółki M. Gorzeń nierzetelnie realizował założenia w zakresie polityki racjonalizacji struktury zatrudnienia i wielkości wynagrodzeń, co wpłynęło m.in. na powstanie straty w 2007 r. Przejawiało się to m.in. w przyznawaniu niewspółmiernie wysokich wynagrodzeń (pomimo zaleceń Rady Nadzorczej z 2007 r. odnośnie podjęcia działań obniżających koszty wynagrodzeń) nowo przyjętym pracownikom, w stosunku do wynagrodzeń wieloletnich pracowników „Famedu”. W wyniku tych działań, na wynagrodzenia w 2007 r. wydatkowano o 0,77 mln zł więcej niż w roku 2006 (wzrost o 29%). Skutkiem powyższego było znaczne przekroczenie

wskaźnika wzrostu wynagrodzeń, który w 2007 r. wyniósł w Spółce 22,5 %, przy ustalonej przez Radę Ministrów w rozporządzeniu z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w 2007 r.² jego maksymalnej rocznej wysokości 3,4 %.

Wysokość straty w 2008 r. wynikała m.in. z utworzonej po raz pierwszy rezerwy na świadczenia pracownicze (odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe). Obowiązek utworzenia takiej rezerwy, na podstawie ówczesnie obowiązującej ustawy o rachunkowości³ (art. 35 d ust. 1), powstał już w 2002 r. Jednakże dopiero biegły rewident badający sprawozdanie finansowe Spółki za 2008 r., zwrócił uwagę na niewykonanie tego obowiązku.

Pomimo ujemnych wyników finansowych Spółka w całym kontrolowanym okresie posiadała dodatni kapitał własny, który jednak w związku z ponoszoną stratą netto, uległ znacznemu zmniejszeniu z 5.078,6 tys. zł wg stanu na koniec 2006 r. do 2.338,4 tys. zł na koniec pierwszego kwartału 2010 r. Nie wystąpiły jednak zobowiązania długoterminowe, poza wykazanymi na koniec 2008 r. w wysokości 16.992,90 zł, (umowy leasingu samochodów i maszyn). Stwierdzono ponadto, że nie zostały uregulowane trzy faktury VAT wystawione z tytułu obsługi prawnej Spółki, realizowanej na podstawie umowy zawartej przez Kancelarię Radcy Prawnego G. K. Faktury te (łącznie 10.980 zł z podatkiem VAT) wystawione zostały w 2008 r. i jak to wyjaśniono „nie zostały uregulowane z powodu braku środków”.

Kontrola NIK ustaliła ponadto, że Spółka nie posiadała do 2009 r. aktualnej dokumentacji opisującej politykę rachunkowości, co naruszało postanowienia art. 10 ustawy o rachunkowości, a także nie przekazała do opublikowania sprawozdania finansowego za 2007 r., czym naruszyła obowiązek wynikający z przepisu art. 70 ww. ustawy. Polityka rachunkowości została w Spółce zaktualizowana i obowiązuje dopiero od początku 2009 r.

2. W ocenie NIK, w okresie gdy prezesem zarządu Spółki był M. Gorzeń, w sposób nierzetelny, niecelowy i niegospodarny dokonano w Spółce (głównie w 2007 r.) istotnych zmian kadrowych na stanowiskach administracyjnych. Zmiany te przeprowadzano bez stosowania jasno określonych kryteriów naboru, weryfikowania kwalifikacji i doświadczenia zawodowego kandydatów. M.in. Zarząd Spółki nie zweryfikował kwalifikacji Pana S. R. Doradcy Prezesa ds. Marketingu, który podał w ankiecie

² Dz. U. Nr 225, poz. 1637

³ ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.)

personalnej, iż legitymuje się wykształceniem wyższym (Uniwersytet Łódzki – Wydział Filozoficzno-Historyczny), a z ustaleń kontroli wynika, iż osoba ta posiadała wykształcenie zaledwie średnie (ogrodnik). Z tytułu zatrudnienia w spółce S. R. otrzymał łącznie około 42 tys. zł brutto.

Zatrudniano również osoby na stanowiskach, których nie przewidywał regulamin organizacyjny Spółki. Niektóre osoby, składające w trakcie kontroli NIK wyjaśnienia podawały, iż nie wiedziały na podstawie jakich umów, i jaką pracę miały wykonywać. Nie określano dla nich na piśmie zakresu czynności i obowiązków (np. D. M., zatrudniony został jako specjalista ds. logistyki, a faktycznie pracował, jako asystent zarządu). Tolerowano fikcyjne zatrudnienia, osób które nie dysponowały fachową wiedzą związaną z wykonywaną pracą. Powyższe ustalenia dotyczą m.in. części doradców ówczesnego Prezesa. Pomimo tego, iż w zawieranych z nimi umowach o pracę, jako miejsce świadczenia pracy ustalano siedzibę Spółki, kontrola NIK ujawniła przypadki permanentnego niepodpisywania list obecności (z powodu nieświadczenia pracy w siedzibie „Famedu”) przez następujące osoby: S. R. – Doradcy Prezesa ds. Marketingu, J. D. – Koordynatora Zespołu ds. Klienta Kluczowego, K. R. – Doradcy Prezesa ds. Innowacyjności. Pomimo sygnalizowania przez służby kadrowe powyższych nieprawidłowości - Zarząd Spółki, w osobie ówczesnego Prezesa M. Gorzenia nie podjął radykalnych kroków w celu wyeliminowania ww. procederu.

W sytuacji stale pogarszających się wyników ekonomicznych Spółki niecelowe i niegospodarne było, w ocenie NIK, zawieranie przez Zarząd (głównie w listopadzie 2006 r. i w 2007 r.) z nowoprzyjętymi pracownikami umów na używanie własnego samochodu osobowego do celów służbowych.

Niecelowe, w ocenie NIK, było także powołanie tzw. Zespołu Klienta Kluczowego. Koordynator tego Zespołu praktycznie nie bywał w siedzibie Spółki, gdyż zamieszkiwał i pracował na Śląsku. Z ustaleń kontroli wynika, iż Zespół ten nie osiągnął żadnych sukcesów handlowych, a mimo tego wspomniany Koordynator za okres zatrudnienia (od lutego do kwietnia 2007 r.) otrzymał wynagrodzenie w wysokości 21,5 tys. zł brutto, a ponadto „Famed” poniósł koszty użytkowania przez tę osobę telefonu komórkowego i Internetu oraz usług gastronomicznych w wysokości 5,5 tys. zł.. Ponadto był on autorem trzystronicowego opracowania pt.: „FAMED S.A. na tle konkurencji”, za które otrzymał 3,5 tys. zł brutto, przy czym NIK ustaliła, iż opracowanie to było plagiatem (dokładne przeniesienie tekstu wcześniej opracowanego przez ówczesną dyrektora handlową).

3. Ustalenia kontroli wykazały nieprawidłowości w zawieraniu i rozliczaniu umów cywilnoprawnych. W ocenie NIK, zawarcie przez Prezesa M. Gorzenia umów na łączną kwotę brutto około 166 tys. zł było niecelowe i niegospodarne. Stwierdzono przypadki realizacji innych czynności, niż określone w umowie o dzieło. Zawarto m.in. z A. W. umowę o dzieło dotyczącą opracowania polityki rachunkowości i z G. J. umowę o dzieło dotyczącą reestymacji planu rzeczowo - finansowego Spółki. W rzeczywistości umowy te dotyczyły przekazania pomiędzy ww. osobami dokumentacji i spraw prowadzonych w dziale księgowości.

Kontrola NIK ujawniła brak w Spółce materialnych efektów niektórych prac zleconych do wykonania w ramach umów o dzieło. Nie przedstawiono kontrolerom m.in. zleconych prac: M. H. - opracowania wieloletniego planu strategicznego na lata 2007-2012, B. P. - projektu działalności rehabilitacyjnej dla FAMED SA oraz D. M. - analizy strategii rozwoju Spółki.

Niecelowe i niegospodarne, w ocenie NIK, było zawarcie w 2007 r. z Biurem Projektowym Budownictwa „PARTNER” (na łączną kwotę 122 tys. zł brutto) umowy dotyczącej wykonania koncepcji przebudowy budynku biurowego m.in. na przychodnię zdrowia w zakresie fizykoterapii i ośrodek konferencyjno szkoleniowy z pokojami sypialnymi.

Podobnie, niecelowe i niegospodarne było zlecenie opracowania „realizacji różnego rodzaju działalności szkoleniowej przy wykorzystaniu zaplecza FAE FAMED Łódź S.A.”(m.in. „ART.-VISAGE przy wykorzystaniu wyrobów FAMED Łódź S.A. (analiza kolorystyczna, przygotowanie skóry do makijażu, akcesoria i kosmetyki, makijaż stylizacja fryzury, stylizacja). Podjęcie decyzji o finansowaniu powyższych zadań nie zostało poprzedzone oceną opłacalności przedsięwzięcia oraz możliwości jego sfinansowania. Do czasu zakończenia kontroli NIK dokumentacja sporządzona w tym zakresie nie została wykorzystana.

Również dwie umowy dotyczące pozyskiwania funduszy zewnętrznych dla Spółki (na łączną kwotę 9.760 zł), podpisane z Instytutem Gospodarki i Projektów Międzynarodowych A. D. ze Zd. Woli, nie przyniosły wymiernych efektów.

W ocenie NIK, nierzetelnie sporządzana była dokumentacja dotycząca wykonania umów o dzieło. W Spółce brak było protokołów odbioru przedmiotu umowy, stwierdzono przypadki braku podpisów w wystawianych rachunkach i fakturach w rubryce potwierdzenia wykonania umowy.

4. Kontrola NIK ujawniła także nieprawidłowości w działalności szkoleniowej Spółki. Szkolenia organizowane przez Spółkę dla jej pracowników były mało profesjonalne, a ewidencja księgowa tych szkoleń była prowadzona nierzetelnie.

M.in. sprawdzono fakturę nr S080501 z dnia 31 maja 2008 r. o wartości 1.400 zł brutto wystawioną przez Akademię Rozwoju Osobowego „PERFECTA” Spółka z o.o. w Łodzi dotyczącą uczestnictwa pracownika FAMEDU w kursie szkoleniowym z zakresu kadr i płac. Ustalenia kontroli wykazały, iż szkoleniem tym objęto osobę, która nigdy nie wykonywała i nie miała wykonywać czynności związanych ze sprawami kadrowo-płacowymi. Ponadto ustalono, że fakturę pod względem merytorycznym sprawdziła A. T., jako Dyrektor Administracyjny i zatwierdziła do wypłaty jako Prokurent Spółki. Certyfikat ukończenia kursu podpisany był również przez A. T., tym razem działającą, jako organizator szkolenia i J. S., jako Prezesa Spółki „PERFECTA”. Kontrola wykazała, że jednym ze wspólników spółki „PERFECTA” i członkiem jej Zarządu była A. T., a Prezesem Zarządu J. S., która w tym samym czasie pełniła funkcję Głównego Księgowego w FAMED SA. Udziały w tej spółce miała również żona prezesa „Famedu” M. Gorzenia. W ocenie NIK nastąpił tu niedopuszczalny w praktyce gospodarczej ewidentny konflikt interesów.

Ustalono także, iż w dniu 5 marca 2008 r. Spółka dokonała przelewu na kwotę 10.731,66 zł na rachunek Firmy SG PRESS w Wódce, pomimo braku faktury za wykonanie usługi na powyższą kwotę. Z zeznań osób przesłuchanych na tę okoliczność wynika, iż kwota ta dotyczyła trzydniowego szkolenia zorganizowanego dla pracowników Spółki w Spale. Nie zostało ono jednak ujęte w Planie szkoleń i w rozliczeniu szkoleń za 2008 r. Przekazanie kwoty bez dowodu księgowego stanowiło naruszenie przepisów ustawy o rachunkowości.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Prezesa w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i ustaleń opisanych w tym wystąpieniu.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.